

Nemzeti Társalkodó

Szombaton, $\frac{17}{4}$ = Április' 17-dikén

1830

Nem megvetendő Apróságok.

1.) A' Hémorrhóisról. (= Arany-érhettség). — Hosszas tapasztalásból tudom, hogy Hazánk' Lakosainak nagy része, mind-a'-két nemem, felette sokat szenved ezen nagyon közönséges nyavalyjától, úgyannyira, hogy sok ember e' miatt, kötelessége' folytatására is, vagy egészen, vagy legalább bizonyos ideig, ottan-ottan, alkalmatlanná tétetik. Ezen-többszöri szomorú tapasztalásom ára indított, hogy a' mit ezen nyavaja' enyhítéséről és gyógyításáról tudok, szívből szeretett Hazámfiával mennél-előbb közöljem.

Ns. Felső Fejérvármegyében, Árapatakn (vagy-is, jobban mondva, ettől egy fél óránnyi távolságra, Előpatakn) van, a' többek között, egy Borvízforrás, az úgy-nevezett piatzon, mely, mint ezen nyavalyja' hathatós enyhítője és gyógyítója, bizodalommal ajánltatik a' Szenvedőknek. Én, magam is voltam 3--4 nyáron ezen nevezetes borvízen, és több nevezetes példáit láttam az ő hathatós gyógyító erejének, nevezetesen, a' felvett nyavalyjára-nézve. Láttam olyan elgyengült és nyomorodott betegeket, kik oda mentekkor alig tudtak járni, és 5--6 héti ott-létel után, örömmel vadásztak

a' körül fekvő nagy hegyeken is. Láttam olyant is, a' ki 20--50 esztendeig kinlódott ezen nyavalyjával, és egy-két nyáron élvén ezen jöltévő vízzel, újjászületve ment haza. Láttam olyant is, a' kiből ez a' víz egy nagy rakás, mucusból, romlott vérből, sárvízből' sat. álló, otmányságot takarítván-ki, a' Szenvedő megújulva tért onnan vissza hazájába.

Ezen víz' gyógyító erejének legelső esmérhető jele, már kevés napok múlva, kezdi magát kimutatni az alfelen, úgy égetvén azt, hogy sokszor alig lehet rajta ülni; de nem kell tőlle megújjedni, hanem békességgel kell túrni, a' hasznáért.

Az ivást kevés poháron kell kezdeni, és naponként, grádusonként, szaporítani a' poharak' számát; így, 7--8 nap alatt felvinni a' poharak' számát bizonyos pontra, 's ezt osztán mindennap' folytatni kell, a' szenvedő' ott üléséhez-képpest. Az utolsó 7--8 nap' éppen úgy kell leszálani, a' mint a' felhágás esett az ivásban, hogy így a' gyomor hirtelen meg-se terheltessék, 's el-se vonattassék egyszerre az ivástól. Mind ivás közben, mind a' napnak több részeiben, gyakran tsendes mozgásban kell lenni minden ivónak; de a' mozgás ne legyen bággyasztó és iz-

zasztó. Sok szenvedőnek, azért nem használhat, akarmelyik borvíz is, mivel' alig itta-meg sietve a' poharak' bizonyos számát, 's legottan leül a' kártya, vagy egyéb mellé (trahit sua quemque voluptas), és ott tölti-el a' nappalnak és éjzakaiának nagy részét; mely veszedelmes időtöltés, ha gyakran történik-meg, még az egésségeseket is felette fonnyasztja, (kivált' ha nagy Vizi-t (?) tészünk) és testeket, erszényeket, sőt (talán) lelkeket is bizonyos mértékben rongálja. Procul hinc estote — Conclamat Vates. —

Szoross dietat kell tartani az evésben-ivásban. Káposztát, fuszujkát, ugorkát, lentsét, gyümölsöt, sertéshúst, erős etetes ételeket, 's több ilyeneket, teljességgel nem szabad a' kúra alatt enni, 's még azután is jó volna bár 1--2 hétig ezeket megtartani; szóval: a' leggyengébb és könnyebben emészthető eledelokkal kell élni. Étél mellett, legjobb volna a' borvizet bor nélkül, vagy a' bort borvíz nélkül inni. Lefekvés előtt, igen hasznos egy-két pohár borvizet inni, de nem hirtelen egymás után, mert ez, igen joltévóleg munkálkodik éjjel a' gyomorra-nézve. A' meghűlést szorgalmatosan kerülni kell; de azért nem kell igen meleg köntösbe öltözködni, hogy ez által a' test' természeti kigőzölgése ne erőltessék. Mindennap' feredni kell, de feredés után heverni egy-darabotskáig az ágyban, hogy az eibaggyadt test illendőleg kinyúgódja magát; 's így, felkeléskor mindannyiszor megújúlva fogja magát érezni a' beteg. Mindezek mellett is jó lessz mindent megtudakozni egy ahhoz értő Doktortól is. A' ki éről többet tud, közölje szenvedő Felebarátjaival.

2) A' P e s t i s r ő l. Hazánk történetei között sok-helyt olvassuk a' pestisnek, ebbe több-ízben történt dühösségeit. Ha tehát valaha valakit, Hazám' szeretett lakosai közzül, a' mostoha sors, ezen rettenetes

ellenesség' pusztító kerületébe helyeztetne; e' következőkkel felette óltalmazhattja magát a' pestis' reá ragadhatása ellen: a) Mihelyt a' pestis kiüt, töstént elegyüttsen össze 5-4 kalán friss falajat ugyanannyi erős boretzettel, és evvel kenje-bé testét, tetétől-fogva talpig; ezen kenést tégye-meg legalább 5-4 hétben egyszer. — b) Abrázattját és kezeit gyakran mossa-meg friss vízzel; különösen pedig a' száját sokszor öblintseki napjában tiszta friss vízzel (ezt, még, nem pestisben-is ugyan lehet minden embernek ajánlani). — c) Él-gyomorral soha-se mennjen-ki reggel a' külső levegőre, hanem, legalább egykeves kenyeret, mindenkor fölöstökömöljön kimente előtt. — d) Házát, gyakran tisztítsa napjában, (idző, tüzes) szénre töltött etzet' gőzzével. — e) Ha módja van, öltözzék napjában mennél-többször, másmás, tiszta és jól kiszellőztetett köntösbe; szobáját és magát is gyakran füstölje fenőmaggal. — f) Veréss hagymát teljességgel ne egyék a' pestis' alatt; mert ez, nagy vezetője többféle mérges matériáknak; a' fokhagyma-szag és étel, ellenben, igen hasznos, mint szintén a' pipázás is. — g) Másokkal, ne egyék, ne igyék egy edényből, és a' másokhozvaló érést szorgalmatosan kerülje. — h) Gyomrát, nehéz ételekkel sóha meg ne terhelje; illendő mozgást tegyen naponként. — i) Ne komorkodjék ne búsúljon, ne mélánkolizáljon és ne haragudjék sat., mert ezek a' vért felette sűrítvén és egésségtelenítvén, annak elfogadhatóságát (Receptivitas) a' pestis' bévételére, felette nevelik.

A' kik ezen régulákat meg nem vették pestises helyen, semmi bajok nem lett, a' sokáig tartó pestis' alatt is, ex-perto crede. Az ezekre, és ezekhez hasonlókravaló pontos vigyázás annyival szükségesebb, mivel' ezen rettenetes nya-

valjában, a' leghívebb férj is szeretett feleségét, a' szülék kedves gyermekeiket, testvér testvérét, barát barátját, kén-telen mindenkor elhagyni.

Egy Rosenfeld nevű német Doktor, (magam szeméjlesen is jól esmértem) a' ki sok esztendőket töltött-el, a' pestis' tsalhatatlan meggyógyíthatása fel-találásában, bément (úgy emlékezém 1816-ban vagy 17-ben) Konst. poljba; s ott, sok szép ajánló leveleit, a' Dívánnak bémutatván, befogadtatott a' pestis is-potáljba; ezen nevezetes Orvos, egy hó-nap alatt valami 209-et gyógyított-meg a' legveszedelmesebb pestisesek között; orvoslása, kívánsága szerént elsülvén, (succedálván) a' legnagyobb veszedel-meknek és próbáknak tette-ki magát, annak megmutatására, hogy ő-reá a' pestis el nem ragadhat, vagy ha elragadna is, töstént ki tudja magát belőlle gyó-gyítani; a' legveszedelmesebb betegekkel egy ágyban hált, velek gyakran össze ö-lelkezett, tsókolódott, velek egy edényből ett és ivott, s' mindezen veszedelmes próbatételek után sem lett semmi baja. A' második hónapban, vakmerő lelke fel-fúvalkodván, beöltotta magába a' pes-tis matériát, s' 24 órák alatt nyomorúl-túl meghólt. Kár hogy ezen nevezetes em-ber magát olyan vakmerőképpen elvesz-tette, az emberi nemzctnek megsíratha-tatlan kárára; ő bizonyoson kitalálta vólt valami titkos orvasságát ezen nyavaljának.

Tisztelettel és bizodalommal kéretnek, Hazánknak minden érdemes T. Orvossai, a' kik külső országi orvosokkal esmértsé-gben vagynak, ne terheltessenek, ezen nyavalja' orvosolhatása - végett tudako-zódni és ha' mi bizonyost hallanak rólla, Ilazánk' lakossáival mennél-elébb közöl-ni; megérdemli és jutalmaztatná a' te-jendő fáradságot. Ezen tudakozódás any-nyival-szükségesebb, mivel' külső or-szágokon már régen feltaláltak valami

nevezetes dolgot, s' hozzánk még bé nem vánszorgott, s' ennél-fogva későre jó közönséges tudás alá. Ezen tudakozódás, továbbá, azért is feletle szükséges és hasz-nos, mivel' egy Ország-sem fenyegette-tik nagyobb mértékben a' veszedelemtől, a' szomszéd Török tartományok által, mellyekben a' pestis tsak-nem szüntelen uralkodik, mint Erdély. — Sero sagina-tur equus dum itur ad bellum. — Ezen hiba nagy mértéken a' miénk, Magya-rakúl. — Bár — — — — — jobb korba vólnának minden tekintetben, hogy a' veszedelem annál bajossabban ronthatna keresztül rajtok. — A' ki mindezekről tud, írja-meg.

5) Dühödt állat' marásról. Ha valamely dühödt állat, olyan fére lévő helyen mart-meg, a' hol nem tsak or-vosi segittség niuts, de még tsak viz sin-tsen; töstént szakassz ingedből, vagy e-gyéből, egy darab rongyot, és vizelet-ed' segittségével ugyan-jól mosd-ki sebeidet, még a' legkissebbet is. E' meg-esvén, töstént foljamodj a' legközelebb lévő } ahhoz értő Orvoshoz, s' így bi-zonyoson, sok példák' bizonyítása sze-rént, a' veszedelmet elkerülöd; de ha ha-logatod a' dolgot, vagy vénasszonyok-kal orvosoltatod magadat: hidd-meg, hogy sokkal nagyobb a' veszedelem, mert ha a' méreg bé kezdi magát venni a' vér-be, el kell pusztúlnod nyomorúltúl. — Akarmiféle nyavaljába essél, foljamodj jó-elein, orvosi segittséghez; ne halogasd napról-napra; ha unnád, avvagy (ta-lán)szégyenlenéd is, nyavaljádát mások-kal közleni, végy erőt magadon, és elein orvasoltasd; mert külömben a' vérbe ve-szi magát a' gonosz, (kivált' bizonyos be-tegségeken) és szemlátomást elfonnyadsz gondolatlanságod miatt; s' ha gyógyít-tatod-is azután, sokkal bajosabban, és mindenkor tsak bizonyos kárral mene-kedhetel-meg tőlle. Sapientibus satis ==

értsék a' kiknek érteniek kell. Sok embert láttam és látok elfonnyadni ezen gondolatlansága és szemérmességé miatt. — 'S ezért írárok ezt ide.

Többször hallottam beszélni, mint igazat, hogy Hazánkban többen vólnának olyan emberek, kik a' dühödt (veszett) kutya-marásnak tsalhatatlan orvosságát tudják, és még akkor is, ha a' szenvedő már a' víztől-irtódzás' (hydrophobia) jeleit kezdte is adni, tsalhatatlanul meg tudják gyógyítani, de titokjokat, haszonkeresésből, másokkal nem akarják közleni. Illyent mondanak egygyet, a' többek között, Ns. Háromszéken, Szentkirályon, Illyefalvától nem messze, (úgy tudom, Székely-Katona, tán, Káplár), a' ki már többeket gyógyított-meg. A' kik tehát ezen megbetsülhetetlen hasznu jóltévő orvosságnak tudói vólnának, viseltessenek Hazafitársaikhoz és az emberiséghez nemes jóltévő lélekkel, és tegyék hasznos tudásokat közönségessé Hazájok' böldegítésára; ezen nemes tsekedeteket az Isten bizonyoson meg fogja jutalmaztatni, és tsekély veszteséket számtalanszor kipótolni. Ezen pont megérdemlené, hogy a' Felsőség nagy jutalmot tégyen-fel, hogy a' hasznos titok nyilvánásra jöjjon, és sokakat böldegíttson. Ha mindezeknek tsak 3--4 Embertársam veheti is valaha hasznát, úgy is megérdemlették apróságaim az említést, 's tsekély fáradságom is meg leszen gazdagon jutalmaztatva. Irtam Nyárádtón —

Hazaszerető Bénéjámín.

N e h á n y K é r d é s e k

1) Valjon az erköltsi nevelés, és így, a' valóságos emberré-kifejlődés, szükségképpen következik-é mindenkor a' tudományos nevelésből, vagy talán az u-

tólsó a' nélkül is fenn-állhat, hogy az elsőre (positive) nagy tekintet légyen? Hogy áll Hazánkban a' tudományos nevelés, és ennek a' valódi erköltsi kifejlődéssel egybeköttetése, mitsoda ponton áll?

2) Mi az oka, hogy külső országokon is, közelebből pedig Hazánkban, olyan kevés valódi jó barátokat (a' szónak igazi értelmében véve) lehet találni? 'S hogy lehetne ezen segíteni?

3) Mi az oka, hogy ha örömeinket, legkedvesebb titkainkat, bajainkat, szomorúságainkat, 'sat., tsak legmegbizotabb embereinkel közöljük is, (mivel' az első, tsak így tökéletesek, az utólsók így enyhülnek) többnyire elárultunk, sőt némelykor nevettség' tárgyaivá is tétetünk bizakodásunkért?

4) Hogy lehetne azt valaha elérni, hogy minden Magyar, minden Magyart (legalább, nagy mértékben) szeressen, és egymást költsönösön, egygyütt pedig a' Hazát, Nemzetet és az emberiséget, egész erejéből böldegíttaná?

5) Hogy lehetne a' Köznépet, a' számtalan vastag balvélekedésektől, (babonáktól) mennél-hamarább és jobban megtisztítani, a' sok, ok és tárgy nélkülváló félelmektől (terror panicus, pl. lidértz, prikulits 'sat.) megszabadítani valahára, és a' valóságos erköltsi tökéletesedésbe mennél-magassabb pontra emelni?

6) Mik által lehetne, mind tanuló, mind nem-tanuló Ifjainknak egészégét, testi és lelki erejét, és setében-bátorságát, mennél-nagyobbra vinni?

Ezekre külön-külön is meg lehet felelni; de a' felelet röviden, mennél-velősebben, és mindenek felett, a' legnagyobb szelidséggel légyen, mint szintén minden más tárgyak körül is.

Mesterségi kérdés, és felszólítás a' Klávirokat (Fortepiánókat) illetőleg.

Már régi sajnós tapasztalás, hogy a' milyen szép, 's teljes mu'osika-instrumentum, egy több octavás, mutatis, jól készült, jól húrozott Klávir, éppen olyan kevéssé állandó gyönyörűséggel fizet az kedvellőinek, sok munkában kerülő, tsaknem mind egyre újjítandó stimolása mián (hangrendadása miatt), mely, kivált' falusi mu'osika-kedvellőknek, kik hol hűrt, hol áraláló személt, ki az ilyennel bánni tudjon, nem kapnak, kedvetlenítő környülállás; — sokat láttam már, igaz mu'osika-kedvellőt, a' ki sok fáradságát semmibe'véve, mellyet ifjúságában ezen szép, de háládatlan instrumentum megtanulására fordított, vagy merőben felhagyott az élet' 's házi boldogság' legszebb fűszerével, a' mu'osikával, vagy a' klávirnak kisszebb, idomtalanabb testvérét a' Gitárt (tziterát) választotta szükség' pótlónak. A' Gittár' tsendes zenéje jól követheti egy szemérmes leánynak szívből foljó énekét; a' flóta filemile' hangjai jól kifejezik az éjj' tsendjében elhangzó epekedéseit egy szerelmes ifjúnak; de a' ház-as-életben többség, 's hármónia kívántatik; egy háznépnek jó-ízle'sű szobáit tsak egy klávir töltheti-ki egészen; a' klávir valóban a' boldog falusi életnek van feltalálva; legszebben festi a' házi megele'gedés' boldogságát, önön-maga, ditsekvés nélkül, és szívre hatólag, annak ör-angyala, a' szép ifjú ház' asszonya, egy klávir mellett ülve (vagy a' teheneket-sejők mellett állva R.) — kár hogy falun oly' ritkán feltalálható!

Valjon nem lehetne-é, valami olyas változást kigondolni az eddig szokásban volt kláviron, mely által ezen gyönyörű tulajdonságokkal bíró instrumentum, az állandósággal is bírhatna? valjon tsupán tsak a' réz- és vas-drótok, melyeknek a'

klávir finom szerkezetén kívül, az otromba tzimbalom' hangja tulajdonjok, lehetnek-é a' klávirnak hangadóji?

Az orgona, noha nem szokott azzal a' pontossággal, 's finomsággal tsinálva lenni, mellyel a' klávir, igen szép mu'osika a' maga' nemében; — de ebben, a' hangok egészen más természetűek lévén, ez még nem teszi a' klávir elkerülhetővé, akarmennyi új tökéletességekkel szaporíttassék-is az.

Kezdetek mostanában "Harmonica" név alatt tsinálni, bizonyos, több, sorjában álló, olyan-forma réz-sípokkal készült mu'osika-szert, mint a' tollu-sípok, mellyekben egy rezgő vékony nyelv, mint a' dorombban, adja a' hangot; ezen mu'osika-szerek-is, mind a' mellett, hogy eddigelő, kevés hangból álló, 's nagyon egyszerű szerkesztéssel vagynak készítve, kedves hangot adnak; valjon ha ezeket mu'osika-értők tökéletesítenék, pontossággal készíttetnének, 's egy egész klaviatúrára való hangok állíttatnának össze, mi lenne belőlle? valyon nem szebb, és a' romlásnak kevésbé kitett instrumentum válnék-é belőlle mint a' klávir? Meglehet, de a' tzélunk nem, egy szép instrumentumot találni-fel, hanem a' klávirát megjobbítani, úgy-hogy, ugyanazon természetű, karakterű hangokkal játzodjon, 's különben-is annak más elkerülhetetlen tulajdonságaival bírjon, 's e' mellett a' húroknak könnyű megereszkedésétől, elszakadásától ment légyen.

Valjon azok a' megkondorított, rugónak eresztett atzél-drótok, mellyek az asztali órákban tsengettyűk helyett szolgálnak, 's annak igen kedves hangu ütést szereznek, nem lennének é tzélra alkalmaztathatók? — Ezeknek hangjok legközelebb járván a' kifeszített vas, és réz drótokéhoz, a' klávir ezekből szerkesztve össze, nem vesztené-el eddigvaló karakterét, tsak sokkal szelidebb, tisztább

hangja lenne; — ezekkel éppen úgy lehetne, a' hosszóság által, a' hangok távolságát eltalálni 's egy egész lajtorját (scálát) kiállítani; ezeknek hangosságokat éppen úgy és azon az úton lehet szállítani, mint a' dróthúrokét; a' hangokat nem csak sükketté (gedämpft) lehet tenni, hanem valamint azokban, a' hangokat össze zavaró hosszús zengést-is, el lehet éppen azon módon kerülni. — Egy ilyen klávir tehát, bírván minden jó tulajdonságaival az eddig szokásban lévőknek, ennek még ezek a' figyelmet érdemlő, a' mostaniak felett való jó felei volnának:

Ezek, a' mint egyszer a' mester által elkészítettetek, többé nem változnának, a' húr-megereszkedésnek, elszakadásnak nintsenek kitéve, és így, egy ezekkel felhúrozott klávir minden igazgatás nélkül a' falun lakó műsika-kedvellőket-is szakadatlan gyönyörködtetné szép hangjaival, 's egyszer-sem jutna ára, hogy hangja-vesztett (verstimm) légyen.

Egy ilyen klávir' mechanizmussa sokkal kevesebb helyet foglalván el, a' ládája-is sokkal kisebbben jönne-ki; a' midőn egy mostani módon készült húros klávirnak hossza 6--7 láb, széle 4, csak nagy szobákban férő, nehezen mozdítható házi bútor; az ilyen kondorított atzélrugókból készítendő ellenben, nem foglalna több helyet-el, mint 4 lábnyit hosszában 's 2--2.1/2 lábnyit szélire, könnyen tehető-vehető, kisebb házban-is elférő, sokkal tsinosabb házi bútor volna.

Egy eddig, szokásban lévő feszített húr, teljes nagyságu klávirnak, a' húrjai kifeszítésére megkívántató erő egyenlő lévén 6--7 mása teréhez; önként következik, hogy igen mesterséges nagy erőt kell annak a' rámanak adni, melyre ezen hurok ki vagynak feszítve, a' kondorított rugók tartására ellenben, majd semmi erő nem kívántatván, sokkal könnyebb a' készítése.

Mindezen egyenként-is sokat-érő előségeit a' kondorított rugóknak, a' feszített hurok felett, tekintetbe véve, óhajtani lehetne, hogy értelmes mester-mivenseink, 's műsika-kedvellőink vennék ezen tárgyat bővebb vizgálat alá; — a' Magyar nemzetnek, mely bizonyosan nintsen hátrábbész-dolgában, egy nemzetnél-is, becsületjére válnék, ha csak e' tárgyban-is egy új találmányt lehetne és vihetne tökéletességre.

Ha valaki Hazámfiak között, ezen, csak egy-két megjegyzéssel felvett gondolatra-nézve, ellenvetéseket, vagy a' tzelra más, az enyímnél jobb gondolatot tudna, az ollyant hazafiúi szívességgel kérem, hogy azt ne sajnálja a' Társalkodó útján köz-vítatás alá bocsátani. ESzGy.

E s z m é l t e t é s

Az 1828-ban kiadott Aurorából, a' napokban előmbé tevé egy derék Koros Úr, a' rossz magyarság' példájául, H—i Úrnak a' 19-ik lapra nyomtatott Vándor Idegenjét. Keservesen sértették szép tiszta nyelvünket szerető füleimet, azon alig érthető szavak, mellyek a' Prokrastes szerentsétlen fogjainak minden kínjaikon keresztül mentek. Másodsor, — bár én a' szabad fordítást szeretem; még is úgy-tartom, hogy legalább az értelmét tartozunk megtartani annak, a' mit fordítunk. Úgy-láttzik, H—i Úr, (kiről fel se merném tenni, hogy a' német-nyelvet tökéletesen ne értse) nem volt megelégedve Jean Paul' érzékeny panasszaival. Felséges a' Haza-szeretet; de ha Jean Paul kedvesséért kesereg (wo du nicht bist, blüht mir kein Glük) vagy hadjuk úgy — vagy írjunk eredetit, a' Hazához: a' más' Munkájából, éppen oly kevés jussunk van elvenni, mint a' más' Vagyonjából.

A' Recensio, az én' ítéltelem szeréut,

nem szül haragot, a Recensio által tsak az Ész surlódik: ne haragudjunk tehát árá, a' ki munkáinkban hibát kap, hanem jobbitsuk-meg azt, és tartsuk-meg azt a' kényes, lágy, könnyenfoljóságát szép nyelvünknek, mely a' Magyarnek első Hazáját oly' világosan bizonyítja. Bár ne tartanak nagy elméjekhez méltatlannak, gyenge lábbon álló Literatúránk' élémozdító, a' Közönségnek megérthetőleg írni valamit! Szép dolog ugyan, Századoknak előre írni; de ha történetesen az újj Magyar-Lexiconok meg nem találnak vénülni, szegény Unokáink úgy fognak a' mostani újj-módi fenn-lengő munkákkal járnai, mint az Invalidusok a' Sanscrittel — tsak az érte, a' ki írta. — Ha nem hibázom, így lehetne a' Jean Paul' Idegenjét magyarul kimondani: —

En Virágzó Völgyből jöttem,
Itt, a' tenger züg körültem,
Magánosságban folj éltem,
Hol van ő? sohajtvá kerdem.
Elhagyatalak kedves Hazám,
Hol ösméert boldogság várt-rám,
Hol Kédesim sírja fekszik,
Hol anyai nyeivem *) beszélik,
Hol Reményim zöldellenek,
Szép álmáim teljesednek,
Hol rosáim virítanak
Hol az Enyimek mulatnak
Itt, idegenek közt vagyok,
A' nap hevít, de én fagyok;
Minden szózat ösméretlen
Mind idegen, mind kedvetlen
Kis Völgyemben boldog voltam,
Mert Kédesimmal múltattam;
A' tenger-parton elhalok,
Mert itt nállok nélkül vagyok.
Egy Hatalmas Parantsolatot ada ugyan ki a' minapában, egy nagyon fiatal ember, hogy senki név nélkül ne írjon, és az egy-kevessé dictátori hangal írt tanáts-adás, ha jól emléke-

zem, a' Társalkodóban jött-ki; de, megvallom hogy kéntelen vagyok szó-fogadatlan lenni éránta, mind-addig, mig szerentsém lehet oly' jelest valamit írni, hogy pirulás-nélkül láthassam nevemet Nemzetem' jobb írói között.

alázatos szolgálója. K.

V é l e m é n y

Közönséges értelemben, mindazokat Ország' hazafiainak nevezhetjük, a' kik azon ország' határai között laknak, ezt, úgy nézi, mint boldogítóját, és viszont ő is teljes tehetségéből kívánja azon országot boldogítani és óltalmazni.

A' józan-okosságból és tapasztalásból, tisztán azt mondhatjuk, hogy ezen közönséges értelemben vett hazafiaknak az a' része kéntelenítettik inkább, önön-interesseinél-fogva hazájának boldogságát elő-mozdítani és azt óltalmazni, a' mely a' haza' superficiessébből, akarmi kis részt is, örökös jussal bír: (örökös jussalvaló bírásnak nevezem azt, midőn valakinek egy bizonyos dolog úgy van bírtokában, hogy annak elidegenítésére senkitől erővel nem kényszeríthetik). Szorossabb értelemben véve, tsak azokat nevezhetjük tehát igazi hazafiaknak, a' kiknek a' hazában fekvő örökös bírtokjok vagyon.

Interesséje bizonyoson minden országnak, hogy a' szorossabb értelemben hazafiainak nevezhetők, a' közönséges értelemben vett hazafiaknál életrevalóbb részéből álljon.

Ezt pedig, vélekedésem szerént, úgy érheti-el, ha a' fekvő javaknak örökárónvaló eladhatását megengedi. Ugyan is: — 1) Azok, a' kik most actu fekvő javakat örökös jussal bírnak, és életrevaló emberek, bírtokjokat ezen szabadság megadása után is elidegeníteni bizonyoson nem fogják.

* Talán — anya-nyelvem? —

2) Azoknak pedig bírtokjok, a' kik életre nem-valók, kétségkívül olyanok-hoz mennének által, a' kik a' hazának életrevalóságoknál - fogva hasznosabb tagjai lehetnek, és ez lenne ezután is mindég az eset.

Mindazonáltal, egy olyan országban, a' melyben ez a' szabadság eddigelő nem volt-meg, és a' melyben a' penezesebb rész nagyobbára idegen nemzetekből áll, hogy zavar ne következzen, és a' nemzetiség ki ne vesszen; mindazon idő-pont meghatározásában, a' melyen túl elidegenített fekvő javak vissza ne váltathassanak, mind pedig abban, hogy kinek engedtesen-meg az örökös jussalvaló vásárlás; nagyon előrevigázó lennék. Zalatna, 1830. H. B.

A' m ű l a n d ó s á g

Mint a' villámlás az égen keresztül,
'S mint az ordító szelek a' hegyek közt:
Életünk' gyors napjai, oly' sebessen
Futnak előllünk.

Össze omlottak falai Trójának,
Nem ditsekszik kertjeivel Babilon,
Az időnek vasfoga, össze-zúzza,
Még a' halált-is.

Ott a' hol, hajdan gyönyörűn danoltak,
A' Kegye-Istenkék, legelődnek ökrök,
'S a' görög Hérók tetemít tapodják
Ostoba népek.

A' világon nints maradandó semmi,
Nints mi megnyugtassa szívünket: egy kinos
Juta még is részül, az égtől, ez, — a'
Mennyei virtus.

Sándor a' földön hadait ha végzi,
Hóldba óhajt hídat emelni, 's ott is
Győzni: — telhetetlen a' nagyravágás'
Férge, 's emésztő.

Hogy ha házadban szeretet, barátság,
Laknak, úgy lessz életed édes, és a'
Virtus, a' mennyeinek szüleménye, Honnyod'
Annyala léssen.

P ó t l á s

Jól felelsz, Barátom! azon búsongónak,
Ki ezen tsetsemő Kis Társalkodónak
Vélt Halálán Sírja:
Mert a' Te' tág elméd számos szülöttjei,

Mind-két Magyar Hazánk' edes reményei
Élnek fról-frá.

Bétörnek ezek a' Halál' tömlöztébe,
Világot gyújtanak sírod' éjjelebe,
'S lobogó fákjával

Kísérnek Századról-századra Tégedet,
Gyermeki-hálával éneklék Nevedet
Szép Hármónival.

Sőt valaki bé-áll ezen Társaságba;
Téged tündököltet a' késő világba
Mint vezér-esillagot.

Te szórod Erdélynek kövér mezejébe
Te ennek Piai 's leányi szívébe
A' tenyésző magot.

Melyből a' Nemzeti nyelv-pallérozódás,
Az egymáshoz való okos sürolódás
Lassanként kikelnek; —

'S ezekből a' jövő század' aratói
És e' Társalkodó' tovább foljtatói
Oszlopot emelnek.

Melyre, vetélded örömhöz merülve
Szent megilletődés tüzétől hevülve
Két Hazánk ezt írja:

Él N. N. , 's Élmi fog míg a' Magyar Nyelv él.
Jól felelt hát úgy-e? hogy Haláltól nem fel—
Mert üressz lessz Sírja.

Hécezi Gábor. Fiscalis.

A' Nemz. Társalkodó' fizető-Olvasóinak
Név-Laistroma' foljtatása. "

T. Szentgyörgyi Úr - M. Vásárhely
M. Böltskevi Gy. Pens. Kapit. Sz. Udvarh.
T. N. Senátus Debreczen.

Jegyzés. 3 híjjával kell már a'
laistromot számlálni, mert Amplissimus
Magistratus—Segesvár (40-dik lap) ezt írja:

Az

Nemes Nemzeti Társalkodó Redactionak.

Minthogy a' Nemzeti Társalkodo Czim
alatt Ki adott munkára itten egynek is
szüksége nintsen, a Nemes Redactionak
azon 1. 2. 3. 4. 5. 6. és 7 számok alatt
Küldött mankáját, a Ki fedezett Jelen-
tésnek nyomában, vissza Küldjük. Se-
gesvárt Martius Holnap 22Kén 1830.

A Segesvári szabad Királyi Város
és Szék Magistratusa

per

Josephum Bacon.m.p.a. Onot